

Nr 39.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen den 10 juli 1947 om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 120, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Kempe m. fl.* föreslagit, att »riksdagen för sin del måtte besluta att i lagen om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande tillfoga en 4 § av följande lydelse:

4 §.

Utöver vad i 2 § sagts, åligger det kommun att till främjande av bostadsförsörjningen inom kommunen vidtaga alla de åtgärder i fråga om planläggning av byggnadsproduktionen, som erfordras för att åstadkomma en tillfredsställande tillgång på fullvärdiga bostäder inom kommunen.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt 1 § *lagen den 10 juli 1947 (nr 523) om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande* äger kommun, om den så finner påkallat för att främja bostadsförsörjningen inom kommunen, ställa medel till förfogande att enligt de grunder och i den ordning, som kommunen bestämt, användas till åtgärder i syfte att nedbringa inom kommunen bosatta personers kostnader för anskaffande eller innehav av en fullvärdig bostad.

I 2 § i *lagen* stadgas, att kommun är skyldig att genom lämpligt kommunalt organ förmedla lån och bidrag, som utgå av statsmedel i syfte att främja bostadsförsörjningen inom riket, ävensom i övrigt, i den omfattning Kungl. Maj:t närmare bestämmer, biträda vid handhavandet av den statliga låne- och bidragsverksamheten för bostadsförsörjningsändamål. Från skyldighet som nu sagts är mindre kommun befriad i den utsträckning Kungl. Maj:t föreskriver.

Lagen innehåller ytterligare en paragraf.

Förslag till lag om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande förelades 1947 års riksdag av Kungl. Maj:t genom propositionen nr 259. Propositionen behandlades av andra lagutskottet, som däröver avgav utlåtande nr 53. Kungl. Maj:ts lagförslag innehöll en paragraf som på utskottets hemställan uteslöts ur lagen av riksdagen. Denna paragraf, i Kungl. Maj:ts förslag betecknad 3 §, hade följande lydelse:

Utöver vad i 2 § sagts åligger det kommun att till främjande av bostadsförsörjningen inom kommunen vidtaga alla de åtgärder i fråga om planläggning av byggnadsproduktionen, initiativtagande till bildandet av allmännyttiga bostadsföretag och ledning av bostadsproduktionen, som erfordras för att åstadkomma en tillfredsställande tillgång på fullvärdiga bostäder inom kommunen.

Som skäl för att 3 § i Kungl. Maj:ts förslag borde uteslutas ur lagen anförde utskottet i sitt utlåtande bland annat följande:

Vissa hinder torde emellertid möta att nu lagfästa ett åläggande av detta slag som en kommunal skyldighet. En lagbestämmelse av det innehåll, som 3 § erhållit i propositionen, torde nämligen jämfört med stadgandena i 1 § 4. och 6. expropriationslagen komma att utgöra grund för en omfattande kommunal expropriationsrätt. Redan i sitt utlåtande nr 17 till denna riksdag har utskottet funnit angeläget, att kommun erhåller vidgad rätt att expropriera mark. Utskottet hänvisade emellertid då till markutredningens pågående arbete med denna fråga, vilket väntades resultera i ett betänkande inom de närmaste månaderna. Efter vad utskottet inhämtat kommer markutredningen att framlägga sitt betänkande i så god tid, att dess förslag om vidgad expropriationsrätt för kommun kommer att kunna underställas 1948 års riksdag. Det synes under dylika omständigheter icke lämpligt att föregripa detta markutredningens arbete, vilket skulle ske, därest kommuns skyldighet i fråga om bostadsförsörjningen nu lagfästes i enlighet med vad föreslagits i propositionen under förevarande paragraf. Ett sådant beslut bör lämpligen kunna fattas vid nästa års riksdag i samband med att frågan om kommuns expropriationsrätt avgöres.

Enligt 1 § 4. lagen den 12 maj 1917 om expropriation må fastighet tagas i anspråk genom expropriation, om Kungl. Maj:t prövar det nödigt, för ändamål, som det enligt lag och författning tillkommer kommun eller annan dylik samfällighet att tillgodose.

Markutredningen har i december 1947 avlämnat ett betänkande med förslag till vissa ändringar i expropriationslagstiftningen (SOU 1948:4). I betänkandet föreslås bland annat, att i 1 § lagen den 12 maj 1917 om expropriation göres ett tillägg av det innehåll att fastighet skall få tagas i anspråk genom expropriation för att i kommuns eller municipalsambälles ägo överföra mark, som med hänsyn till kommunens eller municipalsambällets framtida utveckling erfordras för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordningar.

Detta markutredningens förslag om kommuns och municipalsambälles expropriationsrätt är för närvarande föremål för överväganden av Kungl. Maj:t.

Utskottet. I motionen föreslås, att i lagen den 10 juli 1947 om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande införes en ny paragraf av i huvudsak samma lydelse som 3 § i det förslag till lag i ämnet, som

Kungl. Maj:t förelade 1947 års riksdag. Sistnämnda paragraf utslöts ur lagen av riksdagen på utskottets hemställan. Utskottet hänvisade därvid till markutredningens då pågående arbete med frågan om kommuners rätt att expropriera mark och framhöll, att det icke vore lämpligt att föregripa markutredningens arbete, vilket skulle ske om kommuns skyldighet i fråga om bostadsförsörjningen lagfästes i enlighet med vad som föreslagits i 3 § i den föreslagna lagen.

Markutredningen har i december 1947 avlämnat ett betänkande med förslag till vissa ändringar i expropriationslagstiftningen. I betänkandet föreslås bland annat, att fastighet skall få tagas i anspråk genom expropriation för att i kommuns eller municipalsamhälles ägo överföra mark, som med hänsyn till kommunens eller municipalsamhällets framtida utveckling erfordras för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordningar. Markutredningens förslag beträffande kommuns och municipalsamhälles expropriationsrätt är för närvarande föremål för överväganden av Kungl. Maj:t.

Det råder ett sådant samband mellan det i motionen framlagda förslaget till lagstiftning och markutredningens förslag till ändringar i expropriationslagstiftningen att enligt utskottets mening riksdagen icke bör taga ställning till det i motionen framlagda förslaget innan markutredningens förslag till ändring i expropriationslagstiftningen beträffande kommuns och municipalsamhälles expropriationsrätt blivit föremål för definitivt avgörande. Då något sådant avgörande icke för närvarande kan träffas av riksdagen, avstyrker utskottet det i motionen framlagda förslaget.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 maj 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck*, Sten*, fröken Andersson, herr Uhlén, fru Flood, herrar Wahlund* och Hollertz;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Johnsson i Kastanjegården, Cruse*, fru Johansson i Norrköping*, herrar Hedlund i Rådom*, Larsson i Östersund*, fru Ewerlöf och herr Lundberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.